

บทที่ ๔

ติ (๓) ศัพท์ในปงลิงค์

แจกอย่างนี้

ลำดับ	วิภัตติ	พหูพจน์
ป.	ติ+โย	=ตโย
พ.	ติ+โย	=ตโย
ต.	ติ+หิ	=ตีหิ
จตุ.	ติ+न्हं	=ติณฺณํ, ติณฺณนฺนํ
ปญ.	ติ+หิ	=ตีหิ
ฉ.	ติ+न्हं	=ติณฺณํ, ติณฺณนฺนํ
ส.	ติ+สุ	=ตีสุ

วิภัตติ	พหูพจน์	วิธีการลงวิภัตติ
ป.	ตโย	แปลง ตี กับ โย เป็น ตโย
ฑ.	ตโย	“.....”
ต.	ตีหิ	ที่ฆะ อิ เป็น อี, ลง หิ คง หิ
จตุ.	ติณณํ,ติณณนุหนํ	ลง หนํ แปลง หนํ เป็น อิณณํ, อิณณนุหนํ
ปญ.	ตีหิ	ที่ฆะ อิ เป็น อี, ลง หิ คง หิ
ฉ.	ติณณํ,ติณณนุหนํ	ลง หนํ แปลง หนํ เป็น อิณณนุหนํ
ส.	ตีสุ	ที่ฆะ อิ เป็น อี, ลง สุ คง สุ

ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี ติ (๓) นับนามนามปุงลิงค์

๑. ตโย มาสา อติกกมนฺติ.

อ.เดือน ท. สาม ย่อมล่วงไป.

๒. จกฺขุปาโล ตโย มาเส น นิปชฺชติ.

อ.พระจกฺขุบาล ย่อมไม่นอน ตลอดเดือน ท. สาม.

๓. จกฺขุปาโล ตีหิ อิริยาปถะหิ เตมาสํ วิหฺรติ.

อ.พระจกฺขุบาล ย่อมอยู่ ตลอดไตรมาส ด้วยอิริยาบถ ท. สาม.

๔. ราชา ตินฺนํ อุตฺตํ อณฺุจฺฉวิกํ ปาสาทํ กโรติ.

อ.พระราชาย่อมกระทำ ซึ่งปราสาท อันสมควร แก่ฤดู ท. สาม.

๕. โยธา **ตีหิ** ปาสาเทหิ นิกุขมนฺติ.

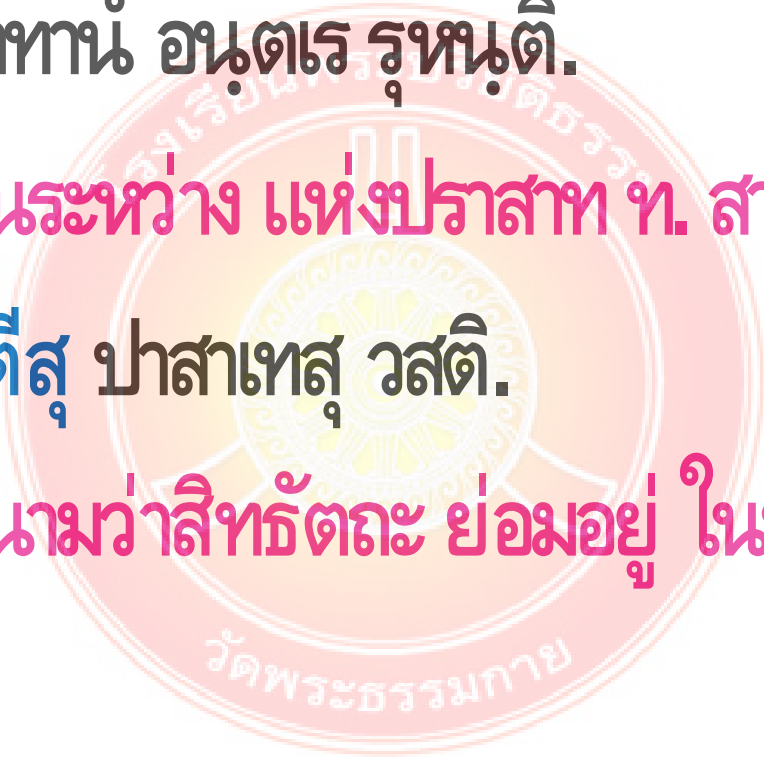
อ.ทหาร ท. ย่อมออกไป จากปราสาท ท. สาม.

๖. ปุပ္พานิ **ติณฺณํ** ปาสาทานํ อนฺตเร รุหนฺติ.

อ.ดอกไม้ ย่อมงอก ในระหว่าง แห่งปราสาท ท. สาม.

๗. สิหฺตฺโต ราชกุมารो **ตีสุ** ปาสาทेषु วสติ.

อ.พระราชมาร พระนามว่าสิหัตตะ ย่อมอยู่ในปราสาท ท. สาม.

ติ (๓) ศัพท์ ในอิตถีสงค์
แจกอย่างนี้

ลำดับ	วิภัตติ	พหูพจน์
ป.	ติ+โย	=ตีสฺโส
พ.	ติ+โย	=ตีสฺโส
ต.	ติ+หิ	=ตีหิ
จตุ.	ติ+न्हं	=ตีสฺสน्हं
ปญ.	ติ+หิ	=ตีหิ
ฉ.	ติ+न्हं	=ตีสฺสน्हं
ส.	ติ+สฺ	=ตีสฺ

วิภัตติ	พหูพจน์	วิธีการลงวิภัตติ
ป.	ติสุโส	แปลง ติ กับ โย เป็น ติสุโส
พ.	ติสุโส	แปลง ติ กับ โย เป็น ติสุโส
ต.	ตีหิ	ที่ฆะ อิ เป็น อี, ลง หิ คง หิ
จตุ.	ติสุสนนํ	ลง สฺ อาคม แปลง อํ เป็น ฬ ลง นํ แล้วคงไว้
ปญ.	ตีหิ	ที่ฆะ อิ เป็น อี, ลง หิ คง หิ
ฉ.	ติสุสนนํ	ลง สฺ อาคม แปลง อํ เป็น ฬ ลง นํ แล้วคงไว้
ส.	ตีสุ	ที่ฆะ อิ เป็น อี, ลง สฺ คง สฺ

ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี ตี (๓) นับนามนามอดีตลึงค์

๑. พุทฺเธน ภิกฺขุณฺโณ ติสฺโส ตณฺหา เทลียนฺเต.

อ.ตณฺหา ท. สาม อันพระพุทฺธเจ้า ย่อมแสดง แก่ภิกษุ ท.

๒. พุทฺโธ ติสฺโส ตณฺหาโย วิชหติ.

อ.พระพุทฺธเจ้า ย่อมละ ซึ่งตณฺหา ท. สาม.

๓. ปชา ตีหิ ตณฺหาหิ อภิกฺขุยเต.

อ.หมุ่สัตว์ อันตณฺหา ท. สาม ย่อมครอบงำ.

๔. ปชา ตินฺนํ ตณฺหานํ อตฺถาย กมฺมํ กโรติ.

อ.หมุ่สัตว์ ย่อมทำ ซึ่งกรรม เพื่อประโยชน์ แก่ตณฺหา ท. สาม.

๕. ทุกุขั้ **ดีหิ** ตณฺหาหิ ชายติ.

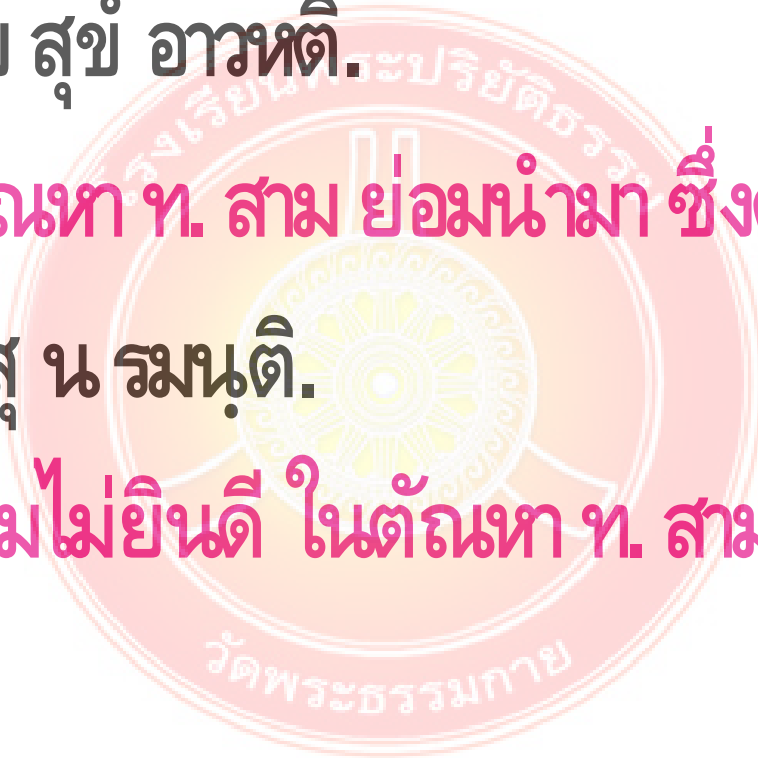
อ.ทุกุขั้ ย่อมเกิด จากตณฺหา ท. สาม.

๖. **ติณฺณํ** ตณฺหานํ ขโย สุขํ อาหติ.

อ.ความสิ้นไป แห่งตณฺหา ท. สาม ย่อมนำมา ซึ่งความสุข.

๗. อรหฺนฺตา **ดีสุ** ตณฺหาสุ น รณฺติ.

อ.พระอรหันต์ ท. ย่อมไม่ยินดี ในตณฺหา ท. สาม.

ติ (๓) ศัพท์ ในนบงสกลิงค์
แจกอย่างนี้

ลำดับ	วิภัตติ	พหูพจน์
ป.	ติ+โย	=ตීณิ
พ.	ติ+โย	=ตīณิ
ต.	ติ+หิ	=तीहि
จตุ.	ติ+न्हं	=तिण्णं, तिण्णन्हं
ปญ.	ติ+หิ	=तीहि
ฉ.	ติ+न्हं	=तिण्णं, तिण्णन्हं
ส.	ติ+सु	=तिसु

วิภัตติ	พหูพจน์	วิธีการลงวิภัตติ
ป.	ตีณิ	แปลง ตี กับ โย เป็น ตีณิ
ฑ.	ตีณิ	“.....”
ต.	ตีหิ	ที่ฆะ อิ เป็น อี, ลง หิ คง หิ
จตุ.	ติณฺณํ, ติณฺณนฺนํ	ลง นํ แปลง นํ เป็น อีณฺณํ, อีณฺณนฺนํ
ปญ.	ตีหิ	ที่ฆะ อิ เป็น อี, ลง หิ คง หิ
ฉ.	ติณฺณํ, ติณฺณนฺนํ	ลง นํ แปลง นํ เป็น อีณฺณนฺนํ
ส.	ตีสุ	ที่ฆะ อิ เป็น อี, ลง สุ คง สุ

ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี ที (๓) นับนามนามนปุงสกลิงค์

๑. **ตีณิ** รตนา^นนิ โลก^น อุป^นปช^นชชี^นสุ.

อ.รต^นนะ ท. สาม^น เกิด^นขึ้น^นแล้ว^น ใน^นโลก^น.

๒. ชนา^น สก^นกา^นเร^นหิ **ตีณิ** รตนา^นนิ ปุ^นเช^นน^นติ.

อ.ชน^น ท. ย่อม^นบุ^นชา^น ซึ่ง^นรต^นนะ^น ท. สาม^น ด้วย^นสั^นก^นการ^นะ^น ท.

๓. เส^นฏ^นฉี^น **ตี^นหิ** ธน^นส^นต^นส^นห^นส^นเส^นหิ ติ^นร^นตนา^นนิ ปุ^นเช^นน^นติ.

อ.เศ^นร^นช^นฉี^น ย่อม^นบุ^นชา^น ซึ่ง^นรต^นนะ^นสาม^น ท. ด้วย^นเส^นน^นแห่ง^นท^นรั^นพ^นย์^น ท. สาม^น.

๔. อ^นริ^นย^นสา^นว^นกา **ตี^นณ^น** รตนา^นน^น สก^นกา^นร^น ก^นโร^นน^นติ.

อ.อ^นริ^นย^นสา^นว^นก^น ท. ย่อม^นก^นระ^นท่า^น ซึ่ง^นสั^นก^นการ^นะ^น แก^น่^นร^นต^นนะ^น ท. สาม^น.

๕. ภิกขุ **ดีหิ** ปิฎกเกหิ ฌมมํ สิกขนฺตติ.

อ.ภิกษุ ท. ย่อมเรียน ซึ่งธรรม จากปิฎก ท. สาม.

๖. อริยสาวกา **ติณฺณํ** รตนาณํ कुณํ อวาชฺเชนฺตติ.

อ.อริยสาวก ท. ย่อมนึกถึง ซึ่งคุณ ของรัตนะ ท. สาม.

๗. อริยสาวกา **ดีสุ** รตเนสุ ปสฺสีนฺตติ.

อ.อริยสาวก ท. ย่อมเลื่อมใส ในรัตนะ ท. สาม.

